

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG ĐỘI NGŨ CHÍNH ỦY, CHÍNH TRỊ VIÊN TRONG QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM HIỆN NAY

Lê Minh Vụ

Học viện Chính trị quân sự.

Ngày 20/7/2005 Bộ Chính trị đã có Nghị quyết 51/NQ - TW về việc tiếp tục hoàn thiện cơ chế lãnh đạo của Đảng, thực hiện chế độ một người chỉ huy gắn với thực hiện chế độ chính uỷ, chính trị viên trong quân đội nhân dân (QĐND) Việt Nam. Nghị quyết nhằm tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, xây dựng QĐND vững mạnh, củng cố quốc phòng, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN. Quá trình quán triệt và triển khai thực hiện nghiêm túc có hiệu quả Nghị quyết của Bộ Chính trị, Học viện Chính trị quân sự có một vị trí, vai trò hết sức quan trọng trong đào tạo bồi dưỡng đội ngũ chính uỷ, chính trị viên, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ đặt ra.

Việc đào tạo bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chính trị, chính uỷ, chính trị viên trong quân đội phải luôn xuất phát từ nhiệm vụ của cách mạng, của quân đội và từ mô hình nhân cách người cán bộ chính trị, chính uỷ, chính trị viên trong QĐND Việt Nam. Mô hình, mục tiêu đào tạo phải phản ánh đầy đủ những đặc trưng cơ bản về phẩm chất, năng lực, phong cách mà người chính uỷ, chính trị viên phải đạt tới để hoàn thành chức trách, nhiệm vụ của mình. Cán bộ chính trị và chính uỷ, chính trị viên trong quân đội phải chịu trách nhiệm toàn bộ về công tác Đảng, công tác chính trị (CTĐ - CTCT), bảo đảm sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt đối với quân đội và đơn vị. Họ có trọng trách quán triệt và thực hiện tốt đường lối, chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước, nghị quyết, chỉ thị mệnh lệnh của cấp trên và của cấp uỷ cấp mình đối với toàn đơn vị. Nhiệm vụ nặng nề đó đòi hỏi người cán bộ chính trị và chính uỷ, chính trị viên phải có phẩm chất, nhân cách và năng lực toàn diện; phải thực sự là chiến sĩ tiên phong cả về mặt lý luận và hành động trong đấu tranh vì lợi ích cách mạng, có ý chí chiến đấu cao, kiên trì, dũng cảm vượt qua mọi khó khăn

thử thách. Đồng thời, phải biết thuyết phục, vận động, tập hợp quần chúng, là tấm gương sáng về đạo đức, tác phong, lối sống. Chính uỷ, chính trị viên phải là người có năng lực đoàn kết cán bộ, đảng viên, chiến sĩ trong đơn vị thành một khối thống nhất có quan hệ gần gũi, thân thiết, dân chủ đối với quần chúng; phải có kiến thức rộng và sâu về các lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn, về các quy luật tâm lý của quân nhân và tập thể quân nhân, am hiểu về quân sự, hậu cần kỹ thuật. Đây chính là cơ sở để công tác tư tưởng, công tác tổ chức, công tác giáo dục... thực sự đi vào cuộc sống.

Xuất phát từ yêu cầu, nhiệm vụ của quân đội và chức trách, nhiệm vụ đặt ra đối với chính uỷ, chính trị viên, quá trình đào tạo, bồi dưỡng cần tập trung vào những nội dung cơ bản sau:

Thứ nhất: Tập trung nâng cao bản lĩnh chính trị của người chính uỷ, chính trị viên đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ đặt ra

Bản lĩnh của cán bộ chính trị, của chính uỷ, chính trị viên có tác động quyết định đến việc hoàn thành nhiệm vụ; có ảnh hưởng rất lớn đến tình hình chung của đơn vị, nhất là những lúc khó khăn, ở những bước ngoặt của cách mạng, trong chiến tranh gian khổ ác liệt. Hiện nay, đất nước ta đang thực hiện đường lối đổi mới xây dựng và bảo vệ Tổ quốc XHCN, thực hiện nền kinh tế thị trường, sự chống phá của các thế lực thù địch với những âm mưu “diễn biến hoà bình”, “phi chính trị hóa” quân đội... Bởi vậy, người chính uỷ, chính trị viên phải vững vàng, kiên định, kiên quyết đấu tranh bảo vệ chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng; luôn chủ động, sắc sảo, linh hoạt trong xử lý các tình huống chính trị, có định hướng đúng đắn trước diễn biến phức tạp, đa dạng của tình hình chính trị - xã hội. Bản lĩnh chính trị hiện nay trước hết phải được thể hiện ở sự trung thành với đường lối đổi mới của Đảng, với mục tiêu độc lập dân tộc gắn với CNXH, sẵn sàng hy sinh bảo vệ Đảng, bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ chế độ XHCN.

Bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho cán bộ chính trị nói chung và cho chính uỷ, chính trị viên nói riêng, ngoài những yêu cầu chung mang tính bản chất, cốt lõi về phẩm chất, nhân cách, quan điểm, lập trường... cần chú ý đến đặc điểm trong thời kỳ mới của cách mạng, với từng đối tượng, môi trường cụ thể.

Với đối tượng đào tạo cán bộ chính trị cấp phân đội

Đây là lực lượng trẻ, hăng hái, nhiệt tình, có nhiều hoài bão, mong muốn cống hiến cho Tổ quốc, quân đội, nhưng còn ít được thử thách kinh nghiệm sống, trình độ nhận thức chính trị, quan điểm, lập trường còn có những mặt hạn chế, nhất là sự nhạy bén về chính trị, vững vàng, kiên định, cũng như năng lực tham gia giải quyết các vấn đề liên quan đến đời sống chính trị - xã hội trong đơn vị. Vì vậy, quá trình đào tạo, bồi dưỡng cần chú ý cả nhận thức, tình cảm và hành vi chính trị; trong đó đặc biệt chú ý bồi dưỡng nhận thức chính trị, nắm

vững chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chính sách của Đảng... Không ngừng nâng cao nhận thức tình hình nhiệm vụ, luôn đề cao cảnh giác, nhận rõ âm mưu thủ đoạn của các thế lực thù địch đối với cách mạng nước ta. Chú trọng bồi dưỡng thế giới quan, phương pháp luận tư duy chính trị trong giải quyết các mối quan hệ chính trị - xã hội.

Với đối tượng đào tạo cán bộ chính trị trung, cao cấp

Đây là lực lượng từng trải, được đào tạo, bồi dưỡng ở các nhà trường quân sự, có nhiều kinh nghiệm thực tiễn; một số đồng chí đã qua chiến đấu, phục vụ chiến đấu, được tôi luyện thử thách qua chiến tranh, hoàn thành tốt nhiệm vụ. Tuy nhiên, trước yêu cầu mới, cần tiếp tục bồi dưỡng, nâng cao bản lĩnh chính trị, trình độ lý luận, hệ thống tri thức khoa học xã hội và nhân văn, khoa học quân sự... để họ thực sự là người cán bộ vừa “*Hồng*” vừa “*Chuyên*”; phấn đấu trở thành những trí thức cách mạng trong lĩnh vực quân sự. Điều quan trọng là phải bồi dưỡng phương pháp xem xét, nhìn nhận tình hình một cách khoa học; nâng cao trình độ tư duy chính trị cấp chiến dịch, chiến lược, bảo đảm luôn luôn chủ động, nhạy bén về chính trị, tư tưởng trong mọi tình huống, không để bị bất ngờ.

Thứ hai: Nâng cao năng lực toàn diện, trước hết là năng lực chính trị và quân sự để người chính ủy, chính trị viên hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ của mình

Cán bộ chính trị và chính ủy, chính trị viên trong quân đội là những người chịu trách nhiệm về CTĐ - CTCT đối với toàn đơn vị. Lĩnh vực công tác này đặt ra yêu cầu đối với từng người phải nắm vững mục tiêu, nội dung, phương pháp tiến hành CTĐ - CTCT; nắm vững và thực hiện tốt các mối quan hệ, nhất là đối với người chỉ huy, cán bộ các cấp và cơ quan chính trị đơn vị. Để thực hiện tốt chức trách nhiệm vụ, người chính ủy, chính trị viên không những phải giỏi công tác tư tưởng, công tác tổ chức, mà còn phải am hiểu công tác chỉ huy, tham mưu, hậu cần, kỹ thuật. Nếu không nắm vững nguyên tắc Đảng, nguyên tắc CTĐ - CTCT, cũng như không có kiến thức về quân sự, người chính ủy, chính trị viên không thể hoàn thành được nhiệm vụ. Vì vậy, quá trình đào tạo, bồi dưỡng phải đảm bảo khối lượng kiến thức cả chiều rộng và chiều sâu.

Về chiều rộng: Cán bộ chính trị và chính ủy, chính trị viên phải hiểu biết trên tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội. Xét trên góc độ các môn khoa học xã hội và nhân văn, họ phải nắm được kiến thức của nhiều ngành, từ các bộ môn lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Lịch sử Đảng, CTĐ - CTCT... đến các ngành khoa học khác như Nhà nước và pháp luật, Tâm lý học quân sự, Giáo dục học quân sự, Dân tộc học, Tôn giáo học, Văn học nghệ thuật... Có thể nói, khoa học càng phát triển thì khối lượng kiến thức của người cán bộ chính trị, chính ủy, chính trị viên ngày một gia tăng.

Về chiều sâu: Cán bộ chính trị và chính uỷ, chính trị viên cần có nhận thức sâu sắc về mọi mặt, nhất là việc nắm vững và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chính sách của Đảng và các nguyên lý xây dựng Đảng, các nguyên tắc trong tiến hành CTĐ-CTCT vào thực tiễn hoạt động mọi mặt ở đơn vị.

Bởi vậy, đào tạo, bồi dưỡng cán bộ chính trị phải đạt tới yêu cầu vừa là người lãnh đạo, chỉ huy, vừa là cán bộ lý luận, có kiến thức cơ bản vững vàng, có trình độ chuyên sâu cao, nắm được các kiến thức có liên quan và thường xuyên cập nhật những tri thức mới của thời đại và thực tiễn kinh tế - xã hội trong nước. Chỉ có như vậy, đội ngũ cán bộ chính trị và chính uỷ, chính trị viên mới thực sự là những trí thức quân đội cách mạng.

Thực trạng hiện nay trong dạy và học các môn khoa học xã hội nhân văn nói chung, các môn lý luận Mác - Lênin nói riêng vẫn còn nhiều bất cập. Do mục tiêu đào tạo, bồi dưỡng cùng một lúc phải đáp ứng mục tiêu “kép” (vừa theo chức danh, vừa theo bậc học văn), dẫn đến quá nhiều môn học; thực hiện được phương châm “cơ bản, hệ thống” thì lại không thực hiện được “trọng điểm, thiết thực”, dẫn đến dàn trải, nắm không vững tri thức nghề nghiệp. Trong giảng dạy còn khô khan, kém hấp dẫn; trong học tập vẫn còn tình trạng thụ động học vẹt, học vì điểm, vì bằng cấp, ít có điều kiện đi điều tra, khảo sát, nghiên cứu thực tế, không cập nhật được những thành tựu phát triển mới nhất về khoa học - công nghệ trên thế giới v.v... dẫn đến chất lượng đội ngũ cán bộ chính trị và chính uỷ, chính trị viên còn nhiều hạn chế, cả về trình độ lý luận cũng như thực tiễn.

Vấn đề đặt ra là cần phải hình thành một hệ phương pháp học tập tiên tiến, hiện đại từ chương trình, nội dung đến phương pháp, phương tiện bảo đảm, theo hướng vừa mang tính “cơ bản, hệ thống, trọng điểm, thiết thực”, vừa gắn sát với tình hình phát triển của công cuộc đổi mới đất nước và yêu cầu xây dựng Đảng, xây dựng quân đội về chính trị hiện nay. Toàn bộ chương trình, nội dung, phương pháp phải đáp ứng những đòi hỏi ngày càng cao hơn; đòi hỏi phải động não nhiều hơn, năng động sáng tạo hơn, rèn luyện kiến thức và kỹ năng tiến hành CTĐ - CTCT thành thạo, sắc sảo, đủ sức để vận dụng linh hoạt trong mọi tình huống.

Ngoài đào tạo tại trường, cần coi trọng đào tạo, bồi dưỡng tại đơn vị. Cần có giải pháp cụ thể, quy định thành chế độ, cụ thể hoá thành kế hoạch hàng năm, tổ chức Đảng phải coi đó là nhiệm vụ lãnh đạo thường xuyên; hệ thống tổ chức chỉ huy và cơ quan chính trị cần có giải pháp cụ thể kiểm tra, giám sát kết quả học tập của từng cán bộ. Mặt khác, từng cán bộ phải tự giác học tập, căn cứ vào khả năng, trình độ của mình để kịp thời bổ sung những kiến thức còn thiếu, còn yếu với tinh thần “học, học nữa, học mãi, học suốt đời”.

Thứ ba: Nâng cao phẩm chất, đạo đức, lối sống và tác phong công tác

Trong thời kỳ mới, yêu cầu chuẩn mực về phẩm chất, đạo đức, lối sống, tác phong của người cán bộ chính trị và chính ủy, chính trị viên càng đòi hỏi cao hơn. Trong điều kiện trước đây đòi hỏi người cán bộ chính trị và chính ủy, chính trị viên phải luôn gương mẫu, sẵn sàng nhận khó khăn về mình, sẵn sàng hy sinh, đồng cam cộng khổ với cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị. Trong điều kiện hiện nay, trước những tác động của mặt trái kinh tế thị trường và sự chống phá quyết liệt của các thế lực thù địch, yêu cầu về phẩm chất, đạo đức, lối sống có những đòi hỏi mới rất cao. Vì vậy, bồi dưỡng phẩm chất, nhân cách, đạo đức, tác phong cho cán bộ chính trị, chính ủy, chính trị viên hiện nay cũng đặt ra những yêu cầu mới. Quá trình đào tạo, bồi dưỡng phải gắn với nâng cao trình độ năng lực mọi mặt, nhất là những vấn đề gắn với chức năng, nhiệm vụ của người chính ủy, chính trị viên, với việc nâng cao phẩm chất đạo đức, lối sống, nhân cách theo đúng yêu cầu đặc thù của người cán bộ chính trị.

Đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chính trị và chính ủy, chính trị viên trong quân đội, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong giai đoạn hiện nay đang đặt ra nhiều vấn đề mới, đòi hỏi phải được giải quyết một cách đồng bộ, khoa học, với sự lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ từ Đảng ủy quân sự Trung ương, Bộ Quốc phòng, đến các học viện, nhà trường, các quân khu, quân đoàn, quân chủng, binh chủng... và từng cán bộ; phải giải quyết tốt cả về mặt chính trị, tư tưởng, tổ chức, chính sách và cơ chế... trong đó Học viện Chính trị quân sự có trách nhiệm hết sức nặng nề.